

Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága
Várpalota, Gárdonyi Géza u. 39.
Telefon: 72-444 Pf. 76.

"A tanácstagi munka a választók bizalmán alapuló, megtisztelő közéleti tevékenység."

M E G H Í V Ó

Várpalota Városi Tanács 1989. március 24-én (pénteken) d.e. 9 órakor ülést tart, melyre a Végrehajtó Bizottság meghívja.

Az ülés helye: a Városi Pártbizottság tanácsterme.

Napirendi javaslat:

Tárgy:

Előadó:

1. a.) Beszámoló a Városi Tanács 1988. évi költségvetési gazdálkodásáról
Bostainé Tóth Judit osztályvezető
- b.) Az 1989. évi pénzügyi tervjavaslat elfogadása.
- 2.) Az amatőr művészeti csoportok tevékenységének színvonala, amatőr mozgalom támogatásának lehetőségei a városban.
Madaras Annamária osztályvezető
- 3.) Vegyes ügyek, bejelentések

I n f o r m á c i ó s - j e l e n t é s

A Városi Tanács bizottságainak 1989. évi munkaterve.

A napirendi pontokkal kapcsolatos előterjesztések anyagát csatoltan megküldöm.

V á r p a l o t a, 1989. március 16.

(Csővári János)
tanácselnök

(Dr. Czeidlé István)
vb-titkár

Előterjesztés
a Városi Tanács 1989. március 24-i ülésére

Napirend: Az amatőr művészeti csoportok tevékenységének
színvonala, az amatőr mozgalom támogatásának
lehetőségei a városban

Előadó: Madaras Annamária művelődési, ifjúsági és
sport osztályvezető

Tisztelt Tanácsülés !

A városi amatőr művészeti mozgalom értékelése önálló napirendként sem a jelen, sem az elmúlt két-három tanácsi ciklusban nem szerepelt tanácsülésen. Részben ezzel is indokolható a téma munkatervbe vétele. Másrészt azonban azzal is, hogy a művelődési intézmények stagnáló (vagy romló) gazdasági helyzete és a lakosság életmódjának, életszínvonalának változásai nem kedveznek az amatőr mozgalomnak.

Márpedig a sokoldalú és sokszínű tevékenység megerősítése - hagyományainak életben tartása, új formáinak felkarolása - komoly művelődéspolitikai érdek. "Az amatőr ugyanis olyan műkedvelő - ha úgy tetszik, olyan művész - aki kellő tehetséggel, de nem hivatásszerűen foglalkozik valamely művészeti ággal, elsősorban az előadóművészetekkel és a képzőművészetekkel (ritkábban az irodalommal). "

Az amatőr műhelyekben, csoportokban, szakkörökben az önművelés, a kultúrálódás, az önmegvalósítás folyamatai zajlanak, amelyek önmagukban is értékek. Ezeken felül erősödnek a jellem olyan fontos elemei, mint az egészséges önbecsülés, a kisebb és nagyobb közösségekhez a szűkebb és tágabb lakóhelyhez fűző hazafias, nemzeti érzések.

Az amatőr mozgalomra országosan a mennyiségi fogyatkozás és a minőségi átalakulás a jellemző. A mennyiségi fogyatkozás annyit tesz, hogy csökken a tevékenységre fordítható előirányzat, illetve romló az átváltásokkal egyenes arányban. Azt is jelenti, hogy az érdeklődés a második gazdaságra szánt idő miatt csappanik, az amatőr mozgalomban így csökken a létszám, vannak csoportok, amelyeket a megszűnés vagy a megszüntetés veszélye fenyeget.

A mennyiségi csökkenéssel párhuzamosan szembetűnő a minőségi átalakulás. Új amatőr rétegek kérnek létezési jogot: az egyéni alkotók, a szórakoztatásra vállalkozók. Erősödik a hobbi jelleg, magasabb minőségűek az esztétikai értékek. Megjelent a szövetségi, ill. az egyesületi forma is.

Nézzük, hogy áll a városban ! Várpalota gazdag amatőr művészeti csoportokban, alkotó művelődési közösségekben. Örülnünk kell, hogy az

elmúlt években sem csökkent számuk, a gazdasági nehézségek nem riasztották vissza az embereket az együtt éneklés, zenélés, a közös alkotó munka örömétől, szépségétől.

Az amatőr művészeti mozgalom áldozatvállalást, fegyelmezettséget, úgyszólván kíván az egyéntől. Városunkban igen sokan tartják fontosnak önmaguk építését és az önzetlen örömníújtást másoknak. Az évek folyamán át együtt maradó csoportok jó közösséggé kovácsolódtak, ezzel vonzották, vonzzák magukhoz a fiatalokat is. Mert zavartalan művészi munkát csak jó közösségben lehet folytatni.

A városi amatőr mozgalom élén nagymúltú, a fenti közösségjegyeket magukon hordozó ének-zenei csoportok állnak. Mivel létszámát tekintve számosabb a kórusmozgalom, nézzük ennek követőit !

A város legidősebb öntevékeny művészeti csoportja a Bányász Béke Kórus, összetételét tekintve vegyeskar, fennállásának 69. évét ünnepli. (1920-ban alakult) Fenntartója a Jó Szerencsét Művelődési Központ. Létszáma jelenleg 43 fő. Kórusvezető: G. Somos Margit, a Zeneiskola igazgatója, munkáját 3 szólamvezető segíti, akik hajdani tanítványai. A kórus szakmai színvonala az országos mezőnyben nézve is jó. Fesztiválkórus minősítésük van, évek óta rendszeresen hívja őket a Rádió stúdiófelvételre. Felkérésre résztvesznek a városi ünnepségeken, keresik önmaguk számára is a fellépési lehetőséget. Hagyományá tették a városban a karácsonyi hangversenyeket, 1988-ban templomi koncertet szerveztek - szintén a hagyományteremtés igényével.

1988-ban a Városi Tanács jóvoltából az ausztriai Wolfsbergben vendégszerepeltek, a Várpalotai Napok keretén belül pedig ők látták vendégül az osztrák kórust. A külföldön aratott nagy siker, az élményteli utazás némileg kárpótolta számukra az áldozatos, odaadó munkát, melyet a kórus és vezetője nyújt évek óta.

A fenntartó intézmény gazdasági gondjai azonban súlyosan érintik a kórus költségvetését. Az évről-évre csökkenő fenntartási költség ebben az évben már a kották megvásárlására is alig futja. A vidéki fellépéseket az utaztatási költségek a minimálisra korlátozzák. Fellépő ruhájuk már 13 éves, ennyi idő alatt a kórus tagjai is kicserélődtek, de a régiiek alakja

is megváltozott. A fellépéseken tarka képet mutatnak. Nagy szükségük lenne új alkalmi öltözékre.

Töretlen munkájukhoz nemcsak a tagok úgyszeretete, de a jó társadalmi vezetőség, a belső ötletek is hozzájárulnak. Ennek is köszönhető, hogy találtak a városban sponzort a Munkásszövetkezet intézményében. Készek arra is, hogy létfenntartásukhoz, az együttléteknek értelmet adó közös fellépésekhez - itthon és külföldön - maguk is hozzájáruljanak. Mindezért megérdemelnék - ők és fenntartó intézményük is - ha korábbi a nyagi és erkölcsi támogatásra találnának.

A **vegyeskar**nál valamivel fiatalabb - 1932-ben alakult -, jelenleg 35 főből áll a Péti Munkás Énekkar, amely férfikórus. Vezetője Lovsek Károly, a székesfehérvári Kodály Zoltán ének-zenei általános iskola tanára. Munkáját egy korrepetitor segíti. Szintén "Fesztivál kórus" minősítéssel rendelkeznek. Fellépésük sajátos szint ad rendezvényeinknek. A vállalati ünnepek, városi rendezvények mellett rendszeresen részt vesznek a szakszervezeti kórusok bemutatkozásain, rádió-felvételeken.

1988-ban NSZK-ban, Nordheimben vendégszerepeltek. Előző évben a péti kórus látta a német énekeseket vendégül. A vállalat nehéz helyzetben is gondoskodik segítségükről, a szereplésekre biztosítja a kórustagok jelenlétét, utaztatását. Az elmúlt évben új formaruhát vásároltak, a Vegyipari Dolgozók Szakszervezetének támogatásával.

A férfikórus sem rest, maga is hozzájárul az utazások, fellépések költségeihez, részben azzal, hogy a tagok munkát vállalnak, illetve megkísérlik kihasználni az egyesületté alakulás előnyeit. Mindkét kórus közös gondja a színvonalas utánpótlás biztosítása, ill. a létszámváltozások okozta zavarok elhárítása.

Okoz gondot néha a próbák fegyelmeinek tartása s az is, hogy a fellépések a munkaidőalapot is terhelik, ezt a munkáltatók - érthetően - zokon veszik.

A közvetlen lakóhelyről való kimozdulás költségei irreálisan magasak, márpedig ezeknek az utaknak az együvértartozást kövöcsoló szerepét nem lehet eléggé hangsúlyozni.

Hangszeres zenét művel egyetlen zenekarunk, a Bányász Fúvószenekar, amely 1929-ben alakult, tehát ebben az évben ünnepi fennállásának 60. évfordulóját. Kiemelt arany diplomás minősítésnek örvend. Fenntartója, próbáinak, szerepléseinek irányítója a Jó Szerencsét Művelődési Központ.

Hosszú éveken át Oasó János karnagy lelkes vezetése mellett fejlődött és lépett fel a zenekar találkozók, városi és vállalati ünnepségeken. Napjainkban Hergovics János a Zeneiskola tanára vezeti a próbákat, dirigálja a fellépéseket. Nemzeti, politikai és társadalmi ünnepeink elengedhetetlen színtestje szereplésük. Részt vesznek fesztiválokon, zenés ébresztőkön, közreműködnek a gyászszertartásokon. A közösségi és művészeti élmények forrása a megyén, sőt az országhatárainkon túli szereplések során.

1987-ben az NDK-ban, 1988-ban Ausztriában vendégszerepelték fúvószenei fesztiválokon. Ezeket az együttes számára felejtethetetlen utakat a Veszprémi Szénbányák Vállalat finanszírozta. 1989-ben tehát ebben az évben viszont a vendéglátás feladata a Bányász Fúvószenekaré.

Még a jelenlegi gazdasági nehézségek mellett is a város amatőr csoportjai között a legjobban ellátott, a legjobb körülmények között működő csoport, jóllehet utánpótlási nehézségeik, a munkaidő kedvezmény-hiánya, a szakban járók szereplési biztosítása komoly gondot jelent.

Az ének-zenéi csoportokról összességében elmondható, hogy nehézségeik ellenére működőképes minősítettlen "színpadképes" közösségek, kiérdemelték a támogatások lehetőségeihez mért emelését.

A néptánc-mozgalomnak a Bányász Táncegyüttes teremtett szép hagyományokat a városban. Az 1948-ban megalakult csoport életét azonban az idegenforgalmi szereplési lehetőség megzavarta, illetve más irányba terelte. Igaz sem a város, sem a fenntartó Jó Szerencsét Művelődési Központban nem tud kísérő zenekart biztosítani számukra. Ez nem csak anyagi kérdés. Az együttes által hiányolt utánpótlás - úgy érezzük - a rendszeres, folyamatos csoportmunka hiányában maradt el. A fiatal-ság körében ugyanis ma sem idegen a néptánc, hisz az Ifjúsági és Úttörőházban két csoport is szárnyat bontott az elmúlt években, s ehhez

köze van a felnőtt együttesnek részben a korábbi példával, részben a tánccsok tanítási kedvével.

Az 1985-ben alakult Cserregő Néptáncsoport ma 25 fő haladóval - vezetőjük Lengyel Csaba, maga is amatőr táncos, a Szénbányák dolgozója - és változó létszámú kezdővel - Szígyártóné Szabó Mária, az intézmény munkatársa, szintén amatőr táncos irányításával - bizonyítja a fiatalok vonzódását a népi hagyományokhoz. A szárnybentást, a fokozatos fejlődést jó közösségi szellem segítette, amelynek viszont kedvezett, hogy részt vehettek nyaranta néptánc-táborban. A műhelymunka gyümölcse is megérte, a Cserregők színpadkészek. A szereplést azonban fékezi, hogy hiányos a színpadi kosztüm, nincs élő népzenei kíséret, szinte megoldhatatlan az utazási költségek előteremtése. Pedig minden igen fontos lenne, hisz a gyerekcsoportok tánc-hagyományokat őriznek, mentik a nemzeti kultúra értékeit, biztosítják a gyermekek és ifjak tánc- és mozgáskultúráltságának - valljuk meg, ilyen szeszélyes kultúrájának - fejlesztését.

Évtizedes hagyományokkal dolgozik az Ifjúsági és Úttörőház bábcsoportja. Az indulásnál Pacsu Gergelyné báboskodott, a munkát ő alapozta. Ma Till Miklósné a vezető. A csoport élete szép példa arra, hogy lehet közölközni a gyerekekhez szeretettel, s hogy lehet szórakoztatva nevelni, formálni őket. Nem véletlen, hogy a megyei Úttörőház támogatását élvezik, az sem, hogy rendszeresen szerepelnek iskolákban, óvodákban, anyaintézményükben.

1984-ben alakult a Magyar Néphadsereg Helyőrségi Klubjának Bokréta Bábszakköre Pacsu Gergelyné vezetésével. A működésük nem mondható zavartalannak, hisz nincs önálló helyiségük, próbatermük, műhelyük. Fő problémájuk a megmutatkozás hiánya, a számukra helyet adó intézmény utaztatásukat, szállításukat nem tudja felvállalni.

1988-ban területi vetélkedőn ezüst minősítést értek el, tehát megérné, ha iskoláink felfigyelnének programjukra, műsorukra.

A ~~hazán~~ nagytekinélyű színjatszó, ill. vers- és prózamondó amatőr szakágak városunkban nem igen találhatnak követőre, ezért is köszöntjük örömmel az 1988-89-es művelődési évadban újjáalakult Stúdiószinpadot. A Városi Könyvtár adott helyet számukra és Pintér Tibor, a Váci Mihály Irodalmi Szinpad lelkes vezetője vállalta fel irányítását. Még csak az első szárnycsapásaikat teszik, de a március 15-i bemutatkozásuk máris ígéretes.

Sok változáson ment át a várpalotai amatőr szakágak között a képzőművészet. ~~egész nap~~

Több mint 30 éves múlttal működött egészen napjainkig a Jó Szerencsét Művelődési Központban a Bányász Képzőművész Kör Újhelyi Gábor művész-tanár hozzáértő, elkötelezett útmutatásaival.

Talán az idő múlása, talán az előretörő fiatal művészek másképp gondolkodása, de mindenképp az intézmény anyagi nehézségei - külön-külön és együttesen is - hozzájárultak ahhoz, hogy 1989. január 1-től Újhelyi Gábor megvált a Képzőművész Kör-től, az intézménytől, a csoport munkája szünetel. A művészek részben a Palotai Műhely, részben a Grafikai Körnek továbbra is tagjai maradtak. Ám a Palotai Műhely a helyi alkotók laza, baráti csoportja, amely egyelőre nem képes az alkotás feltételeinek megteremtésére, s azt egy intézmény sem tudja átvállalni, beleértve a tanácsai irányítást és költségvetést is. A műhely jelenleg a Nagy Gyula Galériához kapcsolódik, tagjai egyéni alkotók, akiket a galéria szakmai vitákra, beszélgetésekre mozgósít, ill. hivatásos előadókat hív meg szakmai segítségükre.

A műhelyen belül csoportosult - a tési 1987-es alkotótáborban összehatalálkozott, s azóta bővült - grafikus kör, amelynek lelke Mészáros Imre grafikus művész. Közös tevékenységet egy darabig a Bányász Képzőművész Kör szakkörhelyiségében folytattak, jelenleg az inotai Béke Művelődési és Szabadidő Központ ad számukra tágasabb helyet. Anyagi forrásuk azonban nincs, illetve csak saját erőből teremthető.

Figyelmet érdemel a felnőtt képzőművészek mellett az 1985-től szárnyát próbáló inotai agyagező-kerámia szakkör Bubics István vezetésével és az Ifjúsági Ház gyermekrajz szakköre Mészáros Imre irányításával.

Mindkettő utánpótlás forrása is mindamellet, hogy a tehetségkutatás, fejlesztés, gondozás kitűnő keretei.

Legfiatalabb amatőr csoportunk az 1988-ban hosszú hallgatás után újjáalakult Palota Jazz Együttes ma már Kvartett. Nem fenntartója, hanem számukra helyet adó intézmény - melyhez kötődnek - a Nagy Gyula Galéria. Fennállásuk óta három nagyobb bemutatkozási lehetőségük volt, melyeken méltón arattak nagy sikert. A fejlődésükhöz szükséges hangszer, szereplési lehetőség és feltételek kialakítása meghaladja a Galéria lehetőségeit, megoldásra váró közös városi feladat.

Ha Összegzésképp visszatérek a bevezető gondolatok keretében jelzett országos helyzetképhez, a következő megállapításukat tehetem:

- Várpalotán a művelődési intézményi ellátottság kedvez az amatőr mozgalomnak, de a gazdasági nehézségek okoznak tényleges mennyiségi gondokat. Szinte minden csoport számára szükséges lenne olyan pénzügyi támogatás, amely - a tagok egyéni áldozatvállalása mellett - a tevékenység szintentartását szolgálná. Nem lehet vita tárgya, hogy kifizetődő-e az egyes szakágak keretei között zajló munka, vagy nem! Az amatőr mozgalom haszna nem mérhető a fellépések, kiállítások, fesztiválok bevételeiben, hanem egészen másban, a kulturális szellemi értékkeremtésben, Őrzésben.

- Nálunk kevésbé érekkető a megváltozott életmód, életszinvonal elterelő hatása, érvényes viszont az, hogy az utánpótlás-nevelés nem elég eredményes. Külön oknyomozást kíván az a téma, hisz az ének-zenei szakágaknak kitűnő alap a nálunk hagyományosan jó éneklő ifjúsági mozgalom és a Zeneiskola működése.

- Nem bizonyítható, hogy egy-egy csoport megszűnése vagy a tevékenység szüneteltetése egyértelműen az anyagi támogatás szűkössége vagy az utánpótlás nehézkessége miatt következett be. Ez újabb feladat elé állítja mind az intézmények, mind a csoportok, mind az irányítás gondolkodását. Arról van szó, hogy szervezettebben, elmélyültebben érzékenyebben kell kezelni a csoportvezetés emberi oldalát, a vezetők és az intézmények kapcsolattartását, a csoportok kapcsolatteremtését.